

FRI-216-1-NMITS(S)-02

DIGITAL TECHNOLOGIES AND THE TRAINING OF DIGITAL GENERATION

Temenuzhka Bogdanova

Assoc. Prof. PhD

Department of Technical and Natural Sciences, Silistra Branch, University of
Ruse “Angel Kanchev”, phone: 086-821 521

e-mail: tbuhcheva@uni-ruse.bg

Abstract: The existing educational system and commonly used methods of teaching in the learning process are faced with the difficulty holding the attention of digital students. The students are placed in situations of consumers of certain content, expecting themselves to manage the virtual environment and to interact with it. Our experience as parents and teachers shows that there is a fundamental difference between the way children think, learn and communicate, and the way the school interact with them. Digital children were born in a different world, they live at different speed, their brain functions differently and it is impossible to be adapted to the form of the existing educational system. The only solution is: the educational system has to be adapted to them. How to adapt the educational process to the digital generation?

Key words: digital technology, digital youth educational environment, training, e-education

ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И ОБУЧЕНИЕТО НА ДИГИТАЛНИТЕ МЛАДЕЖИ

Резюме: Съществуващата образователна система и масово използваните методи на обучение в учебния процес трудно задържат вниманието на дигиталните ученици. Те са поставени в ситуации на консуматори на определено учебно съдържание, а очакват сами да управляват виртуалната среда и да си взаимодействат. Опитът ни като родители и преподаватели показва, че има фундаментално разминаване между начина, по който децата мислят, общуват и учат, и начина, по който училището взаимодейства с тях. Дигиталните деца са родени в различен свят, живеят на различна скорост, мозъците им функционират по различен начин и е невъзможно да бъдат адаптирани към образователната система във вида, в който тя съществува. Единственото решение е: образователната система да се адаптира към тях. Как да адаптираме образователния процес към дигиталното поколение?

Ключови думи: дигитални технологии, дигитални младежи, образователна среда, обучение, електронно образование

ВЪВЕДЕНИЕ

“Децата трябва да развиват своето критично мислене и грамотност в боравенето с цифровите технологии и медии, за да играят активна роля в едно приобщаващо общество. Те се нуждаят от възможност и насоки как да ползват подходящи за тяхната възраст инструменти, които ще им помогнат да ползват интернет безопасно и отговорно.”

Съобщение от комисията до Европейския парламент, 2012 г.

«Забравете поколенията X и Y. Бъдещето на Европа лежи върху крехките рамене на дигиталното поколение – ентузиазирани и ориентирани в света на новите технологии и

готови да ги използват, за да осигурят собственото си и това на континента светло бъдеще.»

Ева Паунова - един от най-младите депутати в Европейския парламент.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Образованието с нищо не е по-различно от останалите сфери на социалния живот – то също се подчинява на общите закони на социално-икономическото развитие. Образованието е призвано да има водеща роля в реализацията на новата икономика – икономиката на знанието. Училището е естествената среда, в която децата следва да се научат да ползват компютри и Интернет и да осмислят значението на дигиталните технологии за обществото.

Основните движещи сили на дигиталните технологии намират израз в:

- потенциала на електронното обучение, което прави образованието по-достъпно и по-демократично;
- по-големите потребности и очаквания на учениците и студентите;
- по-благоприятни условия за учене на учениците и студентите;
- необходимост от обучение през целия живот.

Кои са дигиталните деца?

Родените сред дигиталните технологии и живеещите с интернет, са едно ново поколение. За тях светът има различни измерения, самите те са различни. Това е нова възможност за динамично развитие и лична реализация, но и нова зависимост и риск от деформиране. Съвременните деца и младежи имат уникалната способност да използват едновременно няколко различни вида медии. Децата и младежите от така нареченото поколение Z - дигитално поколение, са обхванати в мрежата на новите медии и тя все по-силно се заплита около тях.

Необходимо е да осмислим, че:

- от една страна младите поколения използват новите дигитални технологии за да изграждат своите социални мрежи, за да придобиват друго измерение за свобода, за да създават своя нова култура, за да променят езика и общуването си, за да се възползват от шанса да намерят професионална среда... ;
- от друга страна в мрежата и чрез нея, мощно се генерира прекомерен индивидуализъм на мисленето и на ценностите, дава се простор за насилие и проява на агресия, за криминалност....;
- битът и домът на новите поколения се дигитализира. Семейният уют, споделеност и доверие имат нови измерения. Интернет даде живот на виртуалното приятелство, връзка, но също и на киберпрестъплението и злоупотребата.

Налице е безпокойството ни за дигиталните младежи. Съвременните информационни и комуникационни технологии нахлуха в нашия живот и подрастващите прекарват по-голяма част от времето си в Интернет, играят компютърни игри, споделят и комуникират във Фейсбук и Скайп. Съществуващата образователна система и масово използваните методи на обучение в учебния процес трудно задържат вниманието на дигиталните ученици. Дигиталните ученици са поставени в ситуации на консуматори на определено учебно съдържание. А те очакват сами да управляват виртуалната среда и да си взаимодействат. Опитът ни като родители и преподаватели показва, че има фундаментално разминаване между начина, по който децата мислят, общуват и учат, и начина, по който училището взаимодейства с тях. Дигиталните деца са родени в различен свят, живеят на различна скорост, мозъците им функционират по различен начин и е невъзможно да бъдат адаптирани към образователната система във вида, в който тя съществува. *Единственото решение е: образователната система да се адаптира към тях. Как да адаптираме образователния процес към дигиталното поколение?*

Необходимо е: хармонизиране на поколенческите отношения. Тези отношения се проектират и в училищна среда. Налице е конфликтност между така наречените „дигиталните жители” (младите) „дигиталните имигранти” (поколението на родителите и

прародителите). Към поколението на родителите се отнасят и по-голяма част от учителите, работещи към този момент в българското училище и ангажирани с обучението на дигиталното поколение.

Да потърсим отговор на въпроса защо днес учениците са слабо заинтересовани:

- В повечето случаи обучението протича бавно и тромаво, с линейно и последователно представяне на знанията;
- Заданията са индивидуални и изискват критично мислене и творческо прилагане на усвоените знания;
- Усилията на учениците не се възнаграждат своевременно, а след продължителен интервал от време;
- Учебният процес е недостатъчно гъвкав...

Фактът, че информацията е „на една ръка разстояние“, демотивира децата да натрупват знания. Да бъдеш знаещ, просто не е актуално – знанията са в „Мрежата“. Това, което тревожи най-много съвременния педагог, е липсата на респект у учениците. Респект не само към личността на учителя, но и към неговите квалификации, опит и знания, че дори и към знанието като явление. Каквато и морално-ценностна система да са опитвали да изградят родителите, в конкуренция със социалната мрежа, те губят битката. Социалната мрежа действително подтиква тийнейджърите да бъдат креативни и да изразяват себе си, но важно е в каква посока ще бъдат мотивирани да реализират уменията си. Дигиталните младежи, които толкова ни разочароват и смущават, всъщност са интелигентни и креативни. Нашата главна задача е да открием качествата, които те притежават и да направим всичко възможно, за да разгърнем потенциала им.

Мисията на образованието изисква обучението на поколение Z и идващите след него поколения, да се насочи към активно изграждане на знания чрез електронни ресурси и комуникация чрез ангажиране на различни канали. Реализиране на мисията чрез структурните елементи на образователната технология-образователната парадигма, методите на обучение, средствата за обучение, формите на обучение, учебното съдържание и др. Преподавайки на дигиталните деца е необходимо - да ги наблюдаваме, да ги питаме, да ги предизвикаме, да уважим техните интереси, да опитаме да разберем идеите им, чак тогава ще бъдем в състояние да им помогнем да станат по-добри, ангажирани и самостоятелни ученици. Всичко това може да се постигне, ако масово се прилага интерактивно и електронно обучение чрез възможностите на дигиталните технологии, като стратегия за преподаване.

Сравнителният анализ на традиционното и съвременното дигитално обучение е представен в таблица 1:

Таблица 1 А

Аспект	Традиционно обучение	Съвременно обучение
Подход	Учебното съдържание е водещо	Процесът е водещ
Фокус върху	Учителя	Обучаваният е в центъра на обучението
Ударението пада върху	Знанията за...	... Знанията как
Активност на обучаваните	Работят индивидуално	Работят в малки групи
Характер/дух	Конкуренция/съревнование	Сътрудничество
Роля на обучавания	Пасивна / получател на знания	Активна / генерираща знания
Очаквания на обучаваните	Зависимост	Независимост

<i>Уроците са</i>	... стриктно планирани	... гъвкави
<i>Темите са</i>	...наложени	... обект на преговори
<i>Грешките</i>	... не трябва да се правят	... са, за да се учи от тях
<i>Свободата на действие на обучаваните е</i>	... ограничена	... широка
<i>Оценяването е</i>	... сумативно / изпитване	... формиращо / даване на обратна връзка
<i>Възглед за света</i>	правилно / неправилно черно / бяло	несигурност / нюанси на сиво
<i>Цел</i>	Практиката да се теоретизира	Теорията да се прилага в практиката

Таблица 1 Б

ИЗВОДИ

Електронното обучение с използване на дигиталните технологии ще гарантира знанията и уменията, придобити в училище и в университета, да служат на учениците и студентите в обществения и професионалния им живот.

Дигиталните технологии ще формират мобилно и адаптивно общество, което да се приспособява към промените в работното място и обществената среда и да е синхронизирано с дигиталната среда.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В Българското образователно пространство в сферата на висшето образование си съжителстват разнообразни и различни практики на интегриране на електронното обучение. Институционалните стратегии за развитие на това обучение променят облика му и формират различни модели с различни характеристики и ефективност. Настоящите дигитални ученици, носители на характеристиките на т.н. дигитално поколение са настоящите и бъдещи студенти. Като използваме при обучението им в университета технологии, които те използват ежедневно, можем да провокираме тяхния интерес за активно участие в учебния процес. Дигиталните технологии ще създават стимули и ще променят стила на учене на учениците и студентите, което ще доведе до постигане на по-високи резултати и по-висока ефективност на обучението.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Иванова, А., Дигиталното поколение и предизвикателствата към образователната система, Русенски университет, Осми Национален семинар по електронно обучение София, 27.11.2009

[2] Райкова, Ж., Стоянова Д. Използване на технологията „добавена реалност” с мобилни устройства в обучението по учебния предмет „Човекът и природата“ в началното училище. 41-ва национална конференция по въпроси на обучението по физика, „Проблеми и перспективи пред образованието по физика в средното училище и университетите”, 25-29 септември 2013г., София, 184-189 стр.

[3] Райкова, Ж., Стоянова, Д., Кафадарова, Н., Стоянова-Петрова, С. Използване на технологията „добавена реалност” с мобилни устройства в процеса на обучение, Коала прес, 2014, ISBN 978-619-7134-11-7

[4] Стойкова, В., А. Иванова, А. Смрикаров, Добри практики при е-обучение на студентите от дигиталното поколение, Научни трудове на Русенския университет - 2012, том 51, серия 3.2

[5] <http://nednet.us/nel/>

[6] <http://www.dw.com/bg/хартиени-и-дигитални-поколения/a-16485769>

[7] <http://www.academic-forum.eu/afon2010/panel6.php>

За контакти:

Доц. д-р Теменужка Богданова Бухчева, Русенски университет “А. Кънчев”, Филиал
Силистра, e-mail tbuhcheva@uni-ruse.bg